

Закон

за Българската народна банка

(Приет от 49-ото Народно събрание на 1 февруари 2024 г., обнародван в „Държавен вестник“, бр. 13 от 13 февруари 2024 г.; изм. и доп., бр. 26 от 2025 г.; изм. и доп., бр. 50 от 2025 г., в сила от датата, определена в Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България; изм. и доп., бр. 54 от 2025 г., в сила от датата, определена в Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България)

Глава първа

Общи положения

Чл. 1. (1) Българската народна банка е централната банка на Република България. Тя е юридическо лице.

(2) Седалището на Българската народна банка е град София. Тя може да има клонове и териториални подразделения в страната.

(3) Българската народна банка има печат със своето наименование и с изображение, определено от управителния съвет.

Чл. 2. (1) Основната цел на Българската народна банка, като част от Европейската система на централните банки (ЕСЦБ), е да поддържа ценовата стабилност в съответствие с чл. 127, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз и чл. 2 от Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка, наричан по-нататък „Устава“.

(2) В съответствие с чл. 127, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, без да се засяга основната цел за поддържане на ценовата стабилност, Българската народна банка подкрепя общите икономически политики в рамките на Европейския съюз, за да допринесе за постигането на целите на Европейския съюз, както са посочени в чл. 3 от Договора за Европейския съюз. Българската народна банка действа в съответствие с принципа на отворената пазарна икономика при свободна конкуренция, като подкрепя ефективното разпределение на ресурсите и в съответствие с принципите, посочени в чл. 119 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Чл. 3. (1) В съответствие с чл. 127, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз и без да се засягат пряко приложимите разпоредби на Договора за Европейския съюз, Договора за функционирането на Европейския съюз и Устава, основните задачи на Българската народна банка са да:

1. участва в определянето и осъществяването на паричната политика на Евросистемата;

2. осъществява валутни операции в съответствие с чл. 219 от Договора за функционирането на Европейския съюз;

3. държи и управлява официалните резерви в чуждестранна валута на Българската народна банка;

4. насърчава нормалното функциониране на платежните системи.

(2) Българската народна банка регулира наличнопаричното обращение в страната, емитира и пуска в обращение евробанкноти и евромонети в страната след съответното разрешение или одобрение от страна на Европейската централна банка (ЕЦБ) в съответствие с чл. 128 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

(3) Българската народна банка, с цел поддържане стабилността на банковата система и защита интересите на вложителите, регулира и осъществява надзор върху дейността на кредитните институции (банките) в страната съгласно Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции (ОВ, L 287/63 от 29 октомври 2013 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 1024/2013“, и Закона за кредитните институции.

(4) Българската народна банка упражнява и макропруденциален надзор върху кредитните институции в страната съгласно Закона за кредитните институции и в съответствие с правото на Европейския съюз с цел поддържане стабилността на банковата система.

(5) Българската народна банка съдейства за създаването и функционирането на ефективни платежни системи в съответствие с правото на Европейския съюз.

(6) Българската народна банка регулира и осъществява надзор върху дейността на операторите на платежни системи, на доставчиците на платежни услуги и на издателите на електронни пари в страната съгласно Закона за платежните услуги и платежните системи.

(7) Българската народна банка изпълнява функцията на орган за реструктуриране съгласно Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници и национален орган за реструктуриране съгласно Регламент (ЕС) № 806/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2014 г. за установяването на еднообразни правила и еднообразна процедура за реструктурирането на кредитни институции и някои инвестиционни посредници в рамките на Единния механизъм за реструктуриране и Единния фонд за реструктуриране и за изменение на Регламент (ЕС) № 1093/2010 (ОВ, L 225/1 от 30 юли 2014 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 806/2014“.

(8) Без да се засяга чл. 5.1, изречение първо от Устава, Българската народна банка осъществява статистическа дейност, свързана с изпълнението на функциите ѝ и като част от националната статистическа система, и подпомага ЕЦБ при събирането на статистическа информация с цел осъществяването на задачите на ЕСЦБ.

(9) Българската народна банка извършва изследователска дейност, насочена към подпомагане изпълнението на задачите ѝ.

Чл. 4. Без да се засяга чл. 37 от Устава, Българската народна банка не може да разгласява и да предава на други лица информация, свързана с ЕСЦБ, както и получената информация, представляваща служебна, банкова, професионална, търговска или друга правнозащитена тайна за банките и за другите участници в паричния оборот и в кредитните отношения.

Чл. 5. (1) Българската народна банка притежава дял от капитала на ЕЦБ в съответствие с чл. 28 и 29 от Устава.

(2) Българската народна банка може да участва организационно и финансово в международни организации, както и да участва от свое име в дейността на тези организации, когато Република България има интерес в съответствие с чл. 6 от Устава.

Глава втора **Независимост**

Чл. 6. Без да се засяга чл. 130 от Договора за функционирането на Европейския съюз при упражняване на правомощията и изпълнение на задълженията си по този закон Българската народна банка, управителят и членовете на управителния съвет са независими и нямат право да искат или да приемат указания от институциите, органите, службите или агенциите на Европейския съюз, от Министерския съвет или от правителствата на други държави – членки на Европейския съюз, както и от други органи и институции. Министерският съвет и другите органи и институции по изречение първо нямат право да оказват влияние на Българската народна банка, на управителя или членовете на управителния съвет.

Глава трета **Отчетност**

Чл. 7. (1) Българската народна банка се отчита за своята дейност пред Народното събрание, без да се засягат чл. 284, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз и чл. 15 от Устава.

(2) Българската народна банка предоставя на Народното събрание за информация приетия от управителния съвет годишен бюджет в 30-дневен срок от приемането му. Годишният бюджет се обнародва в „Държавен вестник“.

(3) Без да се засягат чл. 284, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз и чл. 15 от Устава, Българската народна банка представя на Народното събрание консолидиран финансов отчет заедно с одиторския доклад по ал. 6 и отчет за изпълнението на бюджета си в срок не по-късно от 30 юни на следващата година, както и два пъти годишно отчет за своята дейност, в който прави преглед и оценка на дейността си през предходния период.

(4) Българската народна банка изготвя финансови отчети в съответствие с правната рамка на ЕЦБ за счетоводна и финансова отчетност в ЕСЦБ.

(5) Българската народна банка публикува на интернет страницата си всяка седмица и при приключването на всеки месец баланс, който отразява състоянието на основните активи и пасиви. Формата и съдържанието на баланса на Българската народна банка се определят в наредба в съответствие с правната рамка за счетоводна и финансова отчетност в ЕСЦБ.

(6) Годишният финансов отчет и консолидираният финансов отчет на Българската народна банка се заверяват от независим външен одитор и се публикуват заедно с одиторския доклад.

(7) Независимият външен одитор се приема от управителния съвет въз основа на процедура, проведена по реда на Закона за обществените поръчки, и се одобрява съгласно чл. 27 от Устава.

(8) Отчетите по бюджетните разходи на банката се проверяват от Сметната палата, която изготвя специален доклад за резултатите от проверката. Отчетът по бюджетните разходи на банката се представя в Народното събрание едновременно с годишния ѝ отчет.

(9) Контролът по изпълнението на Закона за обществените поръчки се осъществява от Сметната палата. Органите на Агенцията за държавна финансова инспекция не извършват проверки в Българската народна банка.

Глава четвърта

Основен капитал и резерви

Чл. 8. (1) Основният капитал на Българската народна банка е 1 милиард евро.

(2) Основният капитал на Българската народна банка е собственост на държавата.

Чл. 9. (1) За покриване на финансови рискове Българската народна банка формира провизии в определен от управителния съвет размер, който са елемент на счетоводните разходи, като се вземат предвид относимите фактори, включително нивото на рисковите активи в баланса.

(2) Фонд „Резервен“ се образува от отчисления в размер 25 на сто от годишното превишение на приходите над разходите на банката. Средствата от фонда се използват за покриване на загуби на банката.

(3) След отчисляване на сумата за фонд „Резервен“ от годишното превишение на приходите над разходите на банката се заделят необходимите суми за фондовете със специално предназначение, учредени по решение на управителния съвет.

(4) Остатъкът от годишното превишение на приходите над разходите на банката се внася всяка година в приход на държавния бюджет в срок до 30 юни на следващата година.

Чл. 10. (1) Когато в баланса на Българската народна банка сумата на активите ѝ спадне под сумата на нейните задължения и на основния ѝ капитал, министърът на финансите попълва основния капитал на банката до размера на недостига.

(2) Редът по ал. 1 за покриване на недостига се прилага само в случаите, когато са изчерпани средствата по фонд „Резервен“ и по специалната резервна сметка по чл. 57 на банката.

Глава пета

Структура и управление

Чл. 11. Органи за управление на Българската народна банка са управителният съвет, управителят и тримата подуправители, избрани за ръководители на основните управления по чл. 20.

Чл. 12. (1) Управителният съвет се състои от седем членове: управителя на банката, тримата подуправители и трима други членове.

(2) Членове на управителния съвет са български граждани.

(3) За членове на управителния съвет се избират и назначават лица с високи нравствени качества, които са изтъкнати професионалисти в сферата на икономиката, финансите и банковото дело.

(4) Член на управителния съвет не може да бъде лице:

1. осъждано за престъпление от общ характер;

2. обявено в несъстоятелност като едноличен търговец или неограничено отговорен съдружник в търговско дружество;

3. което е било през последните две години, предхождащи датата на решение за обявяване на търговско дружество или кооперация в несъстоятелност, член на техен управителен или контролен орган;

4. което е едноличен търговец, неограничено отговорен съдружник в търговско дружество, управител, търговски пълномощник, търговски представител, прокурист, търговски посредник, ликвидатор или синдик, член на орган на управление или контрол на търговско дружество или кооперация, с изключение на дружества, в които Българската народна банка има участия;

5. което е съпруг или съпруга или се намира във фактическо съжителство, роднина по права линия, по съребрена линия до четвърта степен включител-

но или по сватовство до втора степен включително с друг член на управителния съвет;

6. което е член на ръководен или контролен орган на политическа партия или член на политическа партия.

Чл. 13. (1) Управителят на Българската народна банка се избира от Народното събрание.

(2) Народното събрание избира подуправителите – ръководители на основните управления по чл. 20, по предложение на управителя.

(3) Другите трима членове на управителния съвет се назначават от президента на републиката.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 26 от 2025 г.) Мандатът на членовете на управителния съвет е 6 години. Изборът на нов член на управителния съвет се произвежда, съответно назначаването му се извършва, не по-рано от три месеца и не по-късно от два месеца преди изтичането на мандата на действащия. Ако до изтичането на мандата изборът, съответно назначаването, не бъдат осъществени, членът на управителния съвет с изтекъл мандат продължава изпълнението на правомощията си до произвеждането на нов избор, съответно до назначаването. В случай на назначаване на управителя или подуправител за служебен министър-председател по реда на чл. 99, ал. 5 от Конституцията на Република България, изборът на нов управител, съответно подуправител, се произвежда не по-късно от един месец от прекратяване на правомощията по реда на ал. 8. До произвеждане на избора правомощията на управител се упражняват от определен от него заместник измежду подуправителите, а за подуправител се прилага чл. 20, ал. 4.

(5) (Нова – ДВ, бр. 26 от 2025 г.) В случай че управителят или подуправител е изразил изрично съгласие да бъде назначен за служебен министър-председател по реда на чл. 99, ал. 5 от Конституцията на Република България, същият подава оставка. Управителят или подуправител има правото да откаже да бъде назначен за служебен министър-председател по реда на чл. 99, ал. 5 от Конституцията на Република България.

(6) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 26 от 2025 г.) Управителят и подуправителите не могат да извършват друга дейност освен преподавателска или като членове на органите на дружества, в които Българската народна банка има участие, или на международни организации във връзка с дейността ѝ. Те могат да извършват неплатена дейност с единодушно решение на управителния съвет, доколкото не е налице конфликт на интереси.

(7) (Предишна ал. 6 – ДВ, бр. 26 от 2025 г.) Другите трима членове на управителния съвет не могат да извършват друга платена дейност в Българската народна банка, да работят за банки, застрахователни дружества, други финансови институции, оператори на платежни системи, доставчици на платежни услуги, издатели на електронни пари или в изпълнител-

ната власт, както и да извършват друга дейност, която може да породи конфликт на интереси.

(8) (Предишна ал. 7; доп. – ДВ, бр. 26 от 2025 г.) При подаване на оставка от член на управителния съвет правомощията на този член се прекратяват след изтичането на три месеца от подаването ѝ, ако в този срок не е избран или назначен нов член на управителния съвет, освен в случаите по ал. 5, при които правомощията се прекратяват с назначаването за служебен министър-председател по реда на чл. 99, ал. 5 от Конституцията на Република България.

(9) (Предишна ал. 8 – ДВ, бр. 26 от 2025 г.) Отношенията между Българската народна банка и управителя и подуправителите се уреждат с договори за управление, които се сключват по ред, определен от управителния съвет.

(10) (Предишна ал. 9 – ДВ, бр. 26 от 2025 г.) Управителят, подуправителите и другите членове на управителния съвет подават пред органа, който ги избира или назначава, декларациите по чл. 49, ал. 1, т. 1 и 3 от Закона за противодействие на корупцията. Декларациите по чл. 49, ал. 1, т. 2 и 4 от Закона за противодействие на корупцията се подават пред Комисията за противодействие на корупцията. Декларацията за частен интерес по смисъла на чл. 81, ал. 1 от Закона за противодействие на корупцията се подава пред управителния съвет по реда на чл. 18, ал. 4.

(11) (Предишна ал. 10 – ДВ, бр. 26 от 2025 г.) Обстоятелството по чл. 12, ал. 4, т. 1 се установява служебно от органа по избиране или назначаване.

Чл. 14. (1) При встъпването в длъжност управителят, подуправителите и другите трима членове на управителния съвет полагат клетва да спазват законите, да съдействат за независимо осъществяване на поверените на банката функции, както и да пазят служебната, банковата, професионалната, търговската или друга правнозащитена тайна, включително след прекратяване на правомощията им.

(2) Управителят и подуправителите полагат клетва пред Народното събрание, а другите трима членове на управителния съвет – пред президента.

Чл. 15. (1) Народното събрание може да освободи предсрочно управителя в съответствие с чл. 14.2 от Устава.

(2) Член на управителния съвет, с изключение на управителя, може да бъде освободен предсрочно само ако повече не отговаря на изискванията, които са необходими за изпълнението на неговите задължения, или ако е признат за виновен за извършено сериозно нарушение съгласно чл. 14.2 от Устава.

(3) Основанието за предсрочно освобождаване на член на управителния съвет, с изключение на управителя, се установява с решение на управителния съвет, прието по определен от него ред. Членът на управителния съвет,

чието освобождаване се предлага, спира да изпълнява правомощията си от деня на решението на управителния съвет. Решението на управителния съвет подлежи на оспорване пред Върховния административен съд в 7-дневен срок. Върховният административен съд се произнася в 14-дневен срок от постъпване на жалбата с решение, което е окончателно. Влязлото в сила решение се изпраща на компетентния орган по чл. 13 за предсрочно освобождаване. Решението е обвързващо за компетентния орган по чл. 13.

Чл. 16. (1) Управителният съвет заседава най-малко веднъж месечно. Той се свиква от управителя на банката или по искане най-малко на трима от членовете му чрез писмена покана.

(2) Заседанията на управителния съвет се ръководят от управителя на банката, а в негово отсъствие – от определен от управителния съвет подуправител по предложение на управителя.

Чл. 17. Управителният съвет:

1. обсъжда и приема основни насоки на дейността си;
2. приема нормативни актове по дейността на банката;
3. при спазване правото на Европейския съюз определя лихвите, таксите и комисионите във връзка с дейността на банката;
4. при спазване правото на Европейския съюз определя с наредби изискванията за регулиране на банковата дейност;
5. приема правилник за дейността си;
6. взема решения за въвеждане и преустановяване на отделни дейности на банката;
7. открива и закрива клонове и териториални подразделения на банката в страната и представителства в чужбина;
8. определя дизайн на националната страна на евромонетите и възпоменателните евромонети, които Българската народна банка емитира, както и дизайна, номиналната стойност и техническите характеристики на колекционерските монети от благородни метали и мед, които Българската народна банка емитира;
9. обсъжда периодично доклади и отчети за дейността на основните управления на банката;
10. при спазване правото на Европейския съюз определя реда за отнасянето в загуба на несъбираеми вземания на Българската народна банка;
11. приема решения за участие на Българската народна банка в международни финансови институции, както и за участие в други международни организации и в мероприятия и дейности, предприемани от тях, без да се засяга чл. 6 от Устава;
12. приема решение за участие на Българската народна банка в мероприятия и дейности, предприемани от международни организации, в които участва, без да се засяга чл. 6 от Устава;

13. приема внесените от управителя годишен бюджет, годишен счетоводен баланс и отчетите за своята дейност по чл. 7, ал. 3;

14. отговаря за създаването и поддържането на ефективна система за вътрешен контрол в Българската народна банка и в нейните дъщерни дружества, съобразена с присъщите рискове за дейността ѝ;

15. приема решение за назначаване и освобождаване на главния одитор на Българската народна банка;

16. приема годишна програма за дейността на вътрешния одит на Българската народна банка;

17. издава, отказва издаване и отнема лицензи на оператори на платежни системи, на платежни институции и на дружества за електронни пари и издава решения за регистриране, за отказ за регистриране и за заличаване на доставчици на услуги по предоставяне на информация за сметка при условия и по ред, определени със закон;

18. приема решения съобразно правомощията на национален компетентен орган, произтичащи от Регламент (ЕС) № 1024/2023;

19. прилага надзорни мерки и мерки за ранна намеса, дава одобрения, разрешения и съгласия в предвидените от закона и правото на Европейския съюз случаи;

20. определя реда и условията за предоставяне на спешна подкрепа за осигуряване на ликвидност на банки;

21. приема решение за предоставяне на спешна подкрепа за осигуряване на ликвидност на платежоспособна банка;

22. приема решения при упражняване на правомощията на Българската народна банка като орган за реструктуриране по Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници и национален орган за реструктуриране по Регламент (ЕС) № 806/2014;

23. приема решения по чл. 20, ал. 1, т. 2 от Закона за гарантиране на влоговете в банките, че влогове в банка са неналични при спазване правото на Европейския съюз;

24. издава, отказва издаване, отнема или спира действието на лиценза или издава решение за регистриране, отказва регистриране, заличава или спира действието на регистрацията на администраторите на бенчмаркове за лихвени проценти, както и одобрява или отказва одобрението на бенчмаркове за лихвени проценти, изготвени в трета държава, по Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 г. относно индекси, използвани като бенчмаркове за целите на финансови инструменти и финансови договори или за измерване на резултатите на инвестиционни фондове, и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС и на Регламент (ЕС) № 596/2014 (ОВ, L 171/1 от 29 юни 2016 г.);

25. издава одобрение на програми за покрити облигации и приема други решения като орган за публичен надзор на покритите облигации по Закона за покритите облигации;

26. (нова – ДВ, бр. 50 от 2025 г.) издава, отказва издаване и отнема лиценз на лица, обслужващи кредити, при условия и по ред, определени със Закона за лицата, обслужващи кредити, и купувачите на кредити, и прилага предвидените в него принудителни административни мерки;

27. (предишна т. 26 – ДВ, бр. 50 от 2025 г.) определя изображение на печата на Българската народна банка и правила за ползването му;

28. (нова- ДВ, бр. 54 от 2025 г.) определя представител на Българската народна банка за участие в надзорния форум по чл. 32, параграф 4, буква „б“ от Регламент (ЕС) 2022/2554 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор и за изменение на регламенти (ЕО) № 1060/2009, (ЕС) № 6 4 8/2 01 2 , (ЕС) № 6 0 0/2 014 , (ЕС) № 909/2014 и (ЕС) 2016/1011 (ОВ, L 333/1 от 27 декември 2022 г.);

29. (предишна т. 27 – ДВ, бр. 50 от 2025 г., предишна т. 28 – ДВ, бр. 54 от 2025 г.) разглежда и решава други въпроси от дейността на банката.

Чл. 18. (1) Управителният съвет може да заседава, ако присъстват повече от половината от членовете му.

(2) Решенията на управителния съвет се приемат с мнозинство от присъстващите, но с не по-малко от 4 гласа.

(3) Въздръжане при гласуването не се допуска освен в случаите по ал. 4.

(4) Членовете на управителния съвет не участват в обсъждането и се въздръжат от гласуване на решения по въпроси, от които те или членовете на семействата им са заинтересувани. Те са длъжни предварително да уведомят управителния съвет за наличието на такива интереси.

(5) За заседанията на управителния съвет се води протокол, който се подписва от присъствалите на заседанието членове на управителния съвет и от изготвилния протокола. Информация за решенията на управителния съвет се публикува на интернет страницата на банката, освен когато решенията съдържат служебна, банкова, професионална, търговска или друга правнозащитена тайна.

(6) Управителният съвет може да приема решения неприсъствено, ако всички членове са съгласни с решението и подписват протокола. В случай на отсъствие поради болест на някой от членовете или при заявено наличие на интерес по ал. 4, неприсъственото решение се счита за прието със съгласието на останалите членове на управителния съвет и подписването на протокола от тях.

Чл. 19. Управителят на Българската народна банка осъществява цялостното ръководство на банката, участва в определянето на паричната политика на Европейския съюз в съответствие с чл. 127, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, и представлява банката в стра-

ната и в чужбина, без да се засяга чл. 6 от Устава. Той може да предоставя упражняването на някои от правомощията си на други длъжностни лица.

Чл. 20. (1) В Българската народна банка се обособяват три основни управления – „Емисионно“, „Банково“ и „Банков надзор“, всяко от които се ръководи пряко от подуправител, определен от Народното събрание.

(2) По решение на управителния съвет могат да се създават дирекции и звена в банката.

(3) В рамките на предоставените им компетенции със закон или с приет от управителния съвет нормативен акт подуправителите организират, ръководят и отговарят за дейността на ръководените от тях управления.

(4) По предложение на подуправител управителният съвет определя негов заместник, който изпълнява правомощията му при негово отсъствие.

Чл. 21. (1) Управление „Емисионно“ при спазване правото на Европейския съюз отговаря за осъществяването на паричните функции и операции на определената парична политика на Евросистемата, наличнопаричното обращение и управлението на резервните активи на Българската народна банка.

(2) Управление „Банково“ при спазване правото на Европейския съюз отговаря за осъществяване на надзора върху операторите на платежни системи, върху доставчиците на платежни услуги и издателите на електронни пари, както и за осъществяването на функцията по предоставяне на спешна подкрепа за осигуряване на ликвидност на банки.

(3) Управление „Банков надзор“ при спазване правото на Европейския съюз отговаря за осъществяване на надзора върху банковата система.

Чл. 22. Управителният съвет определя с правилник структурата и конкретните функции и отговорности на управленията, дирекциите и звената в банката, реда за осъществяване на взаимоотношенията между тях и компетентността на ръководните длъжностни лица.

Чл. 23. (1) Вътрешният одит на Българската народна банка се осъществява от звено за вътрешен одит, ръководено от главен одитор, назначен съгласно решение на управителния съвет.

(2) Вътрешният одит на Българската народна банка се осъществява в съответствие с международните стандарти за професионална практика по вътрешен одит, Етичния кодекс на вътрешните одитори, Правилата на комитета на вътрешните одитори към Европейската система на централните банки и приети от управителния съвет на Българската народна банка правила за дейността по вътрешен одит.

(3) Целите, правомощията, отговорностите, планът и отчетът за дейността на вътрешния одит на Българската народна банка се приемат от управителния съвет.

(4) Главният одитор и одиторите в звеното за вътрешен одит трябва да имат завършено висше образование и придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ и да притежават сертификат „вътрешен оди-

тор в публичния сектор“, издаден от министъра на финансите, и/или международно признат сертификат в областта на одита и счетоводството.

Чл. 24. (1) Без да се засяга чл. 37 от Устава, служителите на Българската народна банка са длъжни да палят в тайна преговорите, сключваните сделки, размера на депозитите и операциите на клиентите, сведенията, получавани от банката, както и всички обстоятелства по работата на банката и нейните клиенти, които представляват служебна, банкова, професионална, търговска или друга правнозащитена тайна или информация, свързана с ЕСЦБ, включително след прекратяване на трудовото им правоотношение.

(2) Служебна тайна е информацията, свързана със системите за физическа защита и информационна сигурност на банката, както и други факти и обстоятелства, нерегламентираният достъп до които би се отразил неблагоприятно на интересите на държавата или на друг правнозащитен интерес, определени от управителя на Българската народна банка съгласно чл. 26, ал. 3 от Закона за защита на класифицираната информация.

Чл. 25. (1) Отношенията между Българската народна банка и служителите се уреждат съгласно Кодекса на труда.

(2) За служител на Българската народна банка може да се назначи лице, което:

1. не е осъждано за престъпление от общ характер;
2. не е лишено по съдебен ред от правото да заема съответната длъжност;
3. не е поставено под запрещение;
4. не би се оказало в йерархическа връзка на ръководство и контрол със съпруг или съпруга, с лице, с което е във фактическо съжителство, роднина по права линия, по сребрена линия до четвърта степен включително или по сватовство до втора степен включително;
5. не е едноличен търговец, неограничено отговорен съдружник в търговско дружество, управител, търговски пълномощник, търговски представител, прокурист, търговски посредник, ликвидатор или синдик, член на орган на управление или контрол на търговско дружество или кооперация;
6. не е народен представител;
7. не е общински съветник;
8. не заема ръководна или контролна длъжност на национално равнище в политическа партия;
9. не упражнява контрол върху поднадзорно лице или притежава пряко или чрез свързани лица над 5 на сто от правата на глас в общото събрание или от капитала на поднадзорно лице;
10. не е член на управителни или контролни органи на поднадзорно лице или е оправомощен да управлява или да представлява поднадзорно лице, без да е член на неговите управителни или контролни органи;
11. не работи по трудово или гражданско правоотношение за поднадзорно лице.

(3) Наличието на обстоятелствата по ал. 2, т. 1 се установява служебно, а по т. 2 – 11 с декларация преди постъпване на работа.

(4) Когато възникне някое от обстоятелствата по ал. 2 по време на изпълнение на трудовото правоотношение с Българската народна банка, служителят е длъжен в 7-дневен срок да уведоми за това работодателя.

(5) Служителят е длъжен в едномесечен срок от подаване на уведомление по ал. 4 да предприеме необходимите действия за отстраняване на несовместимостта по ал. 2, т. 4 – 11 и да представи доказателства за това пред работодателя. Ако служителят не предприеме необходимите действия, включително не уведоми работодателя по ал. 4, трудовото правоотношение може да бъде прекратено без предизвестие от страна на работодателя.

(6) При възникване на обстоятелство по ал. 2, т. 1 – 3 трудовото правоотношение със служител на Българската народна банка се прекратява без предизвестие от страна на работодателя.

(7) Възнаграждението на ръководителите и служителите на банката се определя от управителния съвет, но то не може да е по-ниско от средното възнаграждение съответно на ръководители и служители със съответни функции в други банки в страната.

Глава шеста

Парична единица, банкноти и монети

Чл. 26. (1) В съответствие с чл. 2 от Регламент (ЕО) № 974/98 на Съвета от 3 май 1998 г. относно въвеждането на еврото, наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 974/98“, валутата на Република България е еврото. Паричната единица е едно евро. Едно евро се разделя на сто цента.

(2) В Република България Българската народна банка емитира и пуска в обращение евробанкноти и евромонети при спазване на правото на Европейския съюз.

(3) В съответствие с правото на Европейския съюз Българската народна банка може да емитира евромонети в обращение (разменни), възпоменателни и колекционерски евромонети от благородни метали и мец.

(4) Колекционерските евромонети, емитирани от Българската народна банка, са законно платежно средство само на територията на Република България.

Чл. 27. (1) При спазване на Регламент (ЕС) № 651/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно емитирането на евромонети (ОВ, L 201/135 от 27 юли 2012 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 651/2012“, и другите приложими изисквания на правото на Европейския съюз Българската народна банка определя дизайна на националната страна на разменните и възпоменателните евромонети, които емитира, както и дизайна, номиналната стойност и техническите характеристики на колекционерските евромонети, които емитира.

(2) Преди да пусне в обращение нова евромонета по ал. 1, Българската народна банка обнародва в „Държавен вестник“ точното ѝ описание и публикува на своята интернет страница гизайна на монетата.

Чл. 28. Българската народна банка в съответствие с правото на Европейския съюз осигурява и контролира печатането на евробанкноти и сеченето на разменни, възпоменателни и колекционерски евромонети в страната, както и опазването и съхраняването на непуснати в обращение евробанкноти и евромонети, както и опазването и унищожаването на негодни или извадени от обращение евробанкноти и евромонети.

Чл. 29. (1) При продажба на колекционерски евромонети Българската народна банка може да определи цена, различна от номиналната стойност, в съответствие с Регламент (ЕС) № 651/2012 и другите приложими изисквания на правото на Европейския съюз.

(2) Българската народна банка може да продава извадени от обращение български банкноти и монети по цена, различна от номиналната им стойност.

Чл. 30. Българската народна банка, след като съобщи чрез „Държавен вестник“, може да извади от обращение пуснати от нея колекционерски евромонети при заплащане на номиналната им стойност. Такива монети след изтичане на определения срок се смятат за излезли от обращение и престават да бъдат законно платежно средство в страната.

Чл. 31. (1) Българската народна банка е национален център за анализ в Република България съгласно чл. 4 и 5 от Регламент (ЕО) № 1338/2001 на Съвета от 28 юни 2001 г. за определяне на необходимите мерки за защита на еврото срещу фалшифициране, наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 1338/2001“, като при изпълнение на функциите си Българската народна банка действа в съответствие с правото на Европейския съюз.

(2) Българската народна банка извършва в съответствие с правото на Европейския съюз експертна оценка на чуждестранни банкноти и монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени.

Чл. 32. (1) Банките, доставчиците на платежни услуги, издателите на електронни пари, обменните бюра, доставчиците на услуги, стопанските субекти, които участват в обработването и публичното разпространение на евробанкноти и евромонети, както и всички държавни органи и органи на местно самоуправление и местна администрация са длъжни да предават незабавно на Българската народна банка за извършване на експертна оценка задържаните от тях банкноти и монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени.

(2) Когато в резултат на експертната оценка по ал. 1 се констатира, че банкноти или монети са неистински или преправени, същите се задържат, не се заменят, не се връщат и се унищожават от Българската народна банка.

Чл. 33. (1) Банките, доставчиците на платежни услуги, издателите на електронни пари, обменните бюра, доставчиците на услуги и стопанските

субекти, които участват в обработването и публичното разпространение на евробанкноти, отделят негодните за наличнопаричното обращение евробанкноти. Те не предоставят на клиенти такива евробанкноти.

(2) Лицата по ал. 1 предават на Българската народна банка негодните за наличнопаричното обращение евробанкноти.

(3) Българската народна банка има право да контролира извършването на обработка на евробанкноти от лицата по ал. 1, както и в рамките на определен срок да забрани извършването на обработка на евробанкноти на лице по ал. 1, което не спазва правото на Европейския съюз, както и актовете на ЕЦБ и Българската народна банка относно обработката на евробанкноти.

(4) Изискванията по чл. 32 и по този член са в съответствие със съответните изисквания на Решение ЕЦБ/2010/14 на Европейската централна банка от 16 септември 2010 г. относно проверките за истинност и годност и за връщането в обращение на евробанкноти (ОВ, L 267/1 от 9 октомври 2010 г.).

Чл. 34. (1) Без да се засягат изискванията на Регламент (ЕС) № 1210/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2010 г. относно установяване на истинността на евромонетите и обработката на негодни за употреба евромонети (ОВ, L 339/1 от 22 декември 2010 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 1210/2010“, банките, доставчиците на платежни услуги, издателите на електронни пари, обменните бюра и доставчиците на услуги отделят негодните за наличнопаричното обращение евромонети. Те не предоставят на клиенти такива евромонети.

(2) Лицата по ал. 1 предават на Българската народна банка негодните за наличнопаричното обращение евромонети.

(3) В съответствие с правото на Европейския съюз Българската народна банка определя изискванията за обработка на евромонети от лицата по ал. 1.

(4) Проверка за автентичност и годност на евромонети от лицата по ал. 1 се извършва посредством обучен персонал и/или машина за обработка на монети, която е успешно тествана от Българската народна банка или от Европейския технически и научен център и е включена в списъка, публикуван от Европейската комисия.

(5) Българската народна банка има право да контролира извършването на обработка на евромонети от лицата по ал. 1, както и в рамките на определен срок да забрани извършването на обработка на евромонети на лице по ал. 1, което не спазва правото на Европейския съюз, както и актовете на ЕЦБ и на Българската народна банка относно обработката на евромонети.

Чл. 35. (1) Възпроизвеждане на евробанкноти и евромонети се извършва при спазване правото на Европейския съюз.

(2) Възпроизвеждане на български банкноти и монети, които са извадени от обращение, се извършва след писмено съгласие на Българската народна банка.

Чл. 36. Българската народна банка издава наредби по прилагането на тази глава.

Глава седма

Парична политика

Чл. 37. (1) Българската народна банка участва в определянето и осъществяването на паричната политика на Евросистемата в съответствие с Договора за функционирането на Европейския съюз, Устава и приложимите актове на ЕЦБ.

(2) Българската народна банка издава наредби за осъществяването на паричната политика на Евросистемата, съответстващи на актовете по ал. 1.

Чл. 38. (1) Българската народна банка може да осъществява паричните функции и операции, предвидени в глава четвърта от Устава.

(2) Ако кредитна операция по чл. 18.1, второ тире от Устава не бъде върната в срок, Българската народна банка има право без съдебно производство да продаде получено обезпечение или да придобие правата на собственост върху активи, заложили от кредитополучателя, до размер, за да се удовлетвори всички вземания на банката, произтичащи от провеждането на паричната политика относно кредита, лихвите и разноските.

Глава оста

Управление на резервни активи на БНБ

Чл. 39. Българската народна банка държи и управлява своите резервни активи, които не са прехвърлени на ЕЦБ, в съответствие с правото на Европейския съюз и този закон.

Чл. 40. (1) При управление на своите резервни активи Българската народна банка има право да:

1. купува, продава и сключва други сделки със злато и други благородни метали;
2. купува, продава и сключва други сделки с чуждестранна валута;
3. открива и поддържа сметки и предоставя депозити при международни финансови институции и организации, чуждестранни централни банки, международни централни депозитари на ценни книжа и други чуждестранни банки извън страната;
4. купува, продава или сключва сделки с ценни книжа и други финансови инструменти;
5. извършва кредитни операции срещу висококачествено финансово обезпечение.

(2) Българската народна банка може да използва всички средства, обичайно ползвани за извършване на сделките и операциите по ал. 1.

Чл. 41. Резервните активи на Българската народна банка включват само:

1. злато и други благородни метали;
2. парични вземания, вземания в злато и в други благородни метали от чуждестранни централни банки на държави, чиито задължения са оценени с

една от трите най-високи оценки на две международно признати агенции за кредитен рейтинг;

3. парични вземания, вземания в злато и в други благородни метали от международни финансови институции и организации, чуждестранни банки и чуждестранни финансови институции, чиито задължения са оценени с една от трите най-високи оценки на две международно признати агенции за кредитен рейтинг;

4. дългови инструменти, емитирани от чуждестранни централни банки на държави, чиито дългови ценни книжа са оценени с една от трите най-високи оценки на две международно признати агенции за кредитен рейтинг;

5. дългови инструменти, емитирани от държави, международни финансови институции и организации, чуждестранни банки и чуждестранни финансови институции, чиито задължения са оценени с една от трите най-високи оценки на две международно признати агенции за кредитен рейтинг и които са платими в свободно конвертируема валута, с изключение на дълговите инструменти, дадени или получени като обезпечение;

6. форуърдни сделки, суапови сделки и сделки с уговорка за обратно изкупуване (репо сделки) на Българската народна банка, сключени със или гарантирани от чуждестранни централни банки на държави, чиито дългови ценни книжа са оценени с една от трите най-високи оценки на две международно признати агенции за кредитен рейтинг;

7. форуърдни сделки, суапови сделки и репо сделки на Българската народна банка, сключени със или гарантирани от международни финансови институции и организации, и чуждестранни банки, чиито задължения са оценени с една от трите най-високи оценки на две международно признати агенции за кредитен рейтинг;

8. фючърси, опции, индексни фондове и репо сделки, търгувани на регулирани пазари в чужбина;

9. специални права на тираж на Международния валутен фонд.

Чл. 42. Българската народна банка може да предприема всички необходими действия, свързани с придобиване на, управление на и освобождаване от активите по чл. 41.

Глава девета **Управление на чужди активи**

Чл. 43. В съответствие с правото на Европейския съюз Българската народна банка предоставя на ЕЦБ чуждестранни резервни активи, различни от валутата на държавите членки, евро и резервни позиции на Международния валутен фонд и специални права на тираж, до размер, определен съгласно чл. 30 от Устава.

Чл. 44. (1) Българската народна банка може да предоставя услуги за управление на активи в евро на централни банки извън Евросистемата и на международни организации съгласно правото на Европейския съюз.

(2) Българската народна банка може да предоставя услуги за управление на активи в чуждестранна валута на централни банки извън Евросистемата и на международни организации.

Чл. 45. Българската народна банка може да предоставя услуги за управление на активи на държавни институции и органи, общини, Фонда за гарантиране на влоговете в банките, Фонда за компенсирание на инвеститорите, Фонда за реструктуриране на банките и на Фонда за реструктуриране на инвестиционните посредници.

Глава десета

Взаимоотношения с държавата

Чл. 46. (1) Българската народна банка действа като фискален агент и депозитар на държавата въз основа на сключени договори и при пазарни условия и цени на услугите.

(2) Като фискален агент и депозитар на държавата Българската народна банка:

1. извършва банковото обслужване на сметките и плащанията, включени в системата на единната сметка, от името на Министерството на финансите и за сметка на централния бюджет;

2. събира и предоставя на Министерството на финансите периодична информация за сметките на бюджетните организации в банки в страната и обезпечаването им с допустимите активи по реда на чл. 152 от Закона за публичните финанси;

3. действа като агент по държавни дългове, като провежда аукциони за държавни ценни книжа и извършва регистрация на емисиите на държавни ценни книжа, обслужване и сетълмент на сделките с тях;

4. може да извършва и други договорени с министъра на финансите дейности.

(3) Като агент по държавни дългове Българската народна банка води сметки за държавни ценни книжа, които се регистрират по приобретатели на дълга.

(4) Българската народна банка може да действа като упълномощен представител на Министерския съвет за цели и при условия, определени от нея и от Министерския съвет.

Чл. 47. Българската народна банка спазва забраната за парично финансиране, предвидена в чл. 123 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Глава единадесета

Взаимоотношения с банките

Чл. 48. (1) Българската народна банка може да предоставя на платежоспособна банка спешна подкрепа за осигуряване на ликвидност.

(2) Българската народна банка има право без съдебно производство да продаде получено обезпечение или да придобие правата на собственост върху активи, заложили от кредитополучателя, до размер, за да се удовлетворяват всички вземания на банката, произтичащи от спешна подкрепа за осигуряване на ликвидност, предоставена по ал. 1.

(3) Българската народна банка издава наредба по прилагането на този член.

Чл. 49. Българската народна банка във връзка с изпълнението на функциите си може да изисква от банките да ѝ предоставят всички документи и информация, както и да извършва съответни проверки при спазване правото на Европейския съюз.

Глава дванадесета

Взаимоотношения с други лица

Чл. 50. Българската народна банка приема за съхранение при условия, определени от управителния съвет, благородни метали, ценни книжа и други ценности. Тя има право да прекрати едностранно задълженията си на депозитар, като уведоми с писмено предизвестие от 14 работни дни депонента, след което може да прехвърли за негова сметка и риск неизтеглените от съхранение ценности в общите публични складове.

Чл. 51. (1) Българската народна банка приема от Министерския съвет, министерства и други ведомства, Фонда за гарантиране на влоговете в банките, Фонда за компенсиране на инвеститорите, Фонда за реструктуриране на банките, Фонда за реструктуриране на инвестиционните посредници, „Централен депозитар“ – АД, Фонда за гарантиране на сетълмента на финансовите инструменти, международни финансови институции, институции и органи на Европейския съюз, както и от общини, средства по сметки при условия, обявени от управителния съвет.

(2) Банката може да отклони искане за откриване на сметка, както и да закрие сметка след писмено предизвестие до титуляря със срок 14 работни дни, без да обяснява причините за своите действия.

Глава тринадесета

Статистическа дейност

Чл. 52. (1) Без да се засяга чл. 5.1, изречение първо от Устава, Българската народна банка осъществява статистическа дейност, свързана с изпълнение-

то на функциите ѝ и като част от националната статистическа система, и подпомага ЕЦБ при събирането на статистическа информация с цел осъществяването на задачите на ЕСЦБ.

(2) За изпълнение на дейностите по ал. 1 всички държавни органи, органите на местното самоуправление, другите държавни институции, Националният статистически институт и органите на статистиката, органите, поддържащи регистри и информационни системи, предвидени в закон, юридическите, неюридическите и физическите лица, включително нерезидентните юридически лица и клоновете на такива, са длъжни да представят безвъзмездно на Българската народна банка статистически данни и информация, включително индивидуални данни.

(3) Без да се засяга чл. 37 от Устава, Българската народна банка не може да предоставя на други лица и институции събраните от нея индивидуални данни и информация, освен ако това е предвидено в друг национален или европейски нормативен акт.

(4) Българската народна банка издава наредба по прилагането на този член.

Глава четиринадесета

Финансова отчетност и изпълнение на бюджета на Българската народна банка

Чл. 53. Българската народна банка води счетоводство по Закона за счетоводството в съответствие със стандартите за финансово отчитане, приети от Европейската комисия, и при спазване на чл. 7, ал. 4.

Чл. 54. Финансовата година на Българската народна банка започва на 1 януари и завършва на 31 декември.

Чл. 55. (1) Разходите на Българската народна банка се извършват съобразно годишния бюджет, приет от управителния съвет.

(2) Разходите по управлението се извършват по ред, определен от управителния съвет.

Чл. 56. (1) При спазване правото на Европейския съюз Българската народна банка събира годишни такси за покриване на административните разходи, произтичащи от функциите по банков надзор, платежен надзор и реструктуриране на поднадзорни лица.

(2) Редът за определяне на размера и начина на събиране на таксите по ал. 1 се определят с наредба на Българската народна банка.

Чл. 57. Всички нереализирани печалби на банката, възникващи от изменения в оценката на банковите активи или задължения, деноминирани в евро или валута, различна от евро, в резултат от промяна в цената на финансовите инструменти и/или промяна в обменните курсове на златото или чуждестранната валута по отношение на еврото, се отнасят по специална резервна сметка.

Глава петнадесета

Други разпоредби

Чл. 58. Налагането на запор, извършването на принудителни действия и учредяването на залог върху съхраняваните в Българската народна банка пари и ценни книжа се допускат само ако не засягат права на банката, свързани с това имущество.

Чл. 59. (1) Българската народна банка може да извършва прихващания на задълженията си със свои вземания, срокът на които не е настъпил, когато банка е започнала ликвидирание на своята дейност или е прекратила плащанията по задълженията си, както и в случаите, когато Българската народна банка има право да събира предсрочно вземанията си.

(2) Българската народна банка може да поиска издаване на заповед за незабавно изпълнение по реда на чл. 418 от Гражданския процесуален кодекс въз основа на извлечение от счетоводните си книги, с което се установяват неплатените ѝ в срок вземания, включително дължимите лихви.

Чл. 60. (1) Българската народна банка има право на собственост върху недвижими и движими вещи, която е отделна от държавната собственост.

(2) В допълнение на операциите, свързани с нейните задачи, Българската народна банка може да извършва операции за своите административни цели или за своите служители в съответствие с чл. 24 от Устава.

Чл. 61. (1) Освен в предвидените в този закон случаи Българската народна банка не може да:

1. отпуска кредити или да купува ценни книжа или други прехвърляеми инструменти;

2. поддържа каквито и да е депозити при местни лица.

(2) Българската народна банка не може да финансира или да спонсорира каквито и да е публични или частни инициативи.

Чл. 62. Българската народна банка може да учредява или да участва в дружества във връзка с осъществяваната от нея дейност. Тя не може да участва в дружества като неограничено отговорен съдружник.

Чл. 63. При Българската народна банка се поддържа специализиран банков архив с постоянен състав на документите. Редът за обслужване на потребителите му се определя от управителния съвет на банката.

Чл. 64. Българската народна банка се освобождава от заплащане на държавни данъци и такси, с изключение на данък върху добавената стойност, акцизи и мита.

Глава шестнадесета

Административнонаказателна отговорност

Чл. 65. (1) Лице, което извърши или допусне извършването на нарушение на този закон и на издадените по прилагането му нормативни актове, ако деянието не съставлява престъпление, се наказва с глоба в размер от 500 до

3000 евро. Ако нарушителят е едноличен търговец или юридическо лице, налага се имуществена санкция в размер от 5000 до 30 000 евро.

(2) При повторно извършено нарушение по ал. 1 глобата или имуществената санкция е в двоен размер.

(3) Повторно е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което е наложено наказание за същото по вид нарушение.

(4) Глобите и имуществените санкции по ал. 1 и 2 се налагат и за нарушения на Регламент (ЕО) № 974/98, Регламент (ЕО) № 1338/2001, Регламент (ЕО) № 2182/2004 на Съвета от 6 декември 2004 г. относно медалите и символите, подобни на евромонети, Регламент (ЕО) № 2183/2004 на Съвета от 6 декември 2004 г. за разширяване на прилагането на Регламент (ЕО) № 2182/2004 относно медалите и символите, подобни на евромонети, по отношение на неучастващи държави членки, Регламент (ЕО) № 46/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 2182/2004 относно медалите и символите, подобни на евромонети (ОВ, L 17/5 от 22 януари 2009 г.), Регламент (ЕО) № 47/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 2183/2004 за разширяване на прилагането на Регламент (ЕО) № 2182/2004 относно медалите и символите, подобни на евромонети, по отношение на неучастващи държави членки (ОВ, L 17/7 от 22 януари 2009 г.) и Регламент (ЕС) № 1210/2010.

Чл. 66. (1) Актът за констатирано нарушение по чл. 65 се съставя от оправомощено от управителя на Българската народна банка лице, а наказателното постановление се издава от управителя на Българската народна банка или от оправомощено от него длъжностно лице.

(2) Установяването на нарушението, издаването, обжалването и изпълнението на наказателното постановление се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 67. Членове 65 и 66 не се прилагат за нарушения, за които се налагат санкции от ЕЦБ на основание чл. 34.3 от Устава.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „Международно признат сертификат в областта на одита и счетоводството“ са сертификатите „Сертифициран вътрешен одитор“ (Certified Internal Auditor – CIA), „Сертифициран одитор на финансовите услуги“ (Certified Financial Services Auditor – CFSA), издавани от Института на вътрешните одитори (Institute of internal auditors) – международната професионална организация на вътрешните одитори; „Сертифициран одитор на информационни системи“ (Certified Information Systems Auditor – CISA), издаден от Асоциацията по одит и контрол на информационните системи (Information System Audit and Control Association); „Сертифициран публичен счетоводител“ (Certified Public Accountant – CPA), издаден от Асоциация-

ма на дипломираните експерт-счетоводители (The Association of Chartered Certified Accountants); „Дипломиран финансов анализатор“ (Chartered Financial Analyst – CFA), издаден от Института на дипломираните финансови анализатори (Certified Financial Analyst Institute); „Сертифициран експерт по разкриване на измами“ (Certified Fraud Examiner), издаден от Асоциацията на сертифицираните експерти по разкриване на измами (Association of Certified Fraud Examiners).

2. „Банкова тайна“ е информацията по чл. 62, ал. 2 от Закона за кредитните институции.

3. „Професионална тайна“ е информацията по чл. 63, ал. 1 от Закона за кредитните институции, чл. 158, ал. 2 от Закона за платежните услуги и платежните системи, чл. 116 от Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници и чл. 63 от Закона за покритите облигации.

4. „Статистическа дейност“ е дейността по чл. 2, ал. 1 от Закона за статистиката.

5. „Кредитна институция“ (банка) е понятие по смисъла на чл. 2 от Закона за кредитните институции.

6. „Доставчик на платежни услуги“ е понятие по смисъла на чл. 3 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

7. „Стопански субект, който участва в обработването и публичното разпространение на евробанкноти и евромонети“ е понятие по смисъла на чл. 6, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1338/2001.

8. „Доставчик на услуги“ е лице, което извършва по занятие дейности и операции с евробанкноти и евромонети, включващи тяхното категоризиране, съхранение, транспортване и/или разпространение.

9. „Обменен бюро“ е понятие по смисъла на § 1, т. 14 от допълнителните разпоредби на Валутния закон.

10. „Издател на електронни пари“ е понятие по смисъла на чл. 34, ал. 2 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

§ 2. Възпроизвеждането на пряко приложими разпоредби от правото на Европейския съюз в този закон е само декларативно и е въведено с цел съгласуваност и разбираемост за лицата, за които се отнася.

§ 3. Този закон предвижда мерки по прилагането на:

1. Регламент (ЕО) № 974/98 на Съвета от 3 май 1998 г. относно въвеждането на еврото.

2. Регламент (ЕО) № 1338/2001 на Съвета от 28 юни 2001 г. за определяне на необходимите мерки за защита на еврото срещу фалшифициране.

3. Регламент (ЕО) № 2182/2004 на Съвета от 6 декември 2004 г. относно медалите и символите, подобни на евромонети.

4. Регламент (ЕО) № 2183/2004 на Съвета от 6 декември 2004 г. за разширяване на прилагането на Регламент (ЕО) № 2182/2004 относно медалите и

символите, подобни на евромонети, по отношение на неучастващи държави членки.

5. Регламент (ЕО) № 46/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 2182/2004 относно медалите и символите, подобни на евромонети (ОВ, L 17/5 от 22 януари 2009 г.).

6. Регламент (ЕО) № 47/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 2183/2004 за разширяване на прилагането на Регламент (ЕО) № 2182/2004 относно медалите и символите, подобни на евромонети, по отношение на неучастващи държави членки (ОВ, L 17/7 от 22 януари 2009 г.).

7. Регламент (ЕС) № 1210/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2010 г. относно установяване на истинността на евромонетите и обработката на негодни за употреба евромонети (ОВ, L 339/1 от 22 декември 2010 г.).

8. (нова - ДВ, бр. 54 от 2025 г.) Регламент (ЕС) 2022/2554 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор и за изменение на регламенти (ЕО) № 1060/2009, (ЕС) № 648/2012, (ЕС) № 600/2014, (ЕС) № 909/2014 и (ЕС) 2016/1011 (ОВ, L 333/1 от 27 декември 2022 г.).

Преходни и заключителни разпоредби

§ 4. Този закон отменя Закона за Българската народна банка (обн., ДВ, бр. 46 от 1997 г.; изм., бр. 49 и 153 от 1998 г., бр. 20 и 54 от 1999 г., бр. 109 от 2001 г., бр. 45 от 2002 г., бр. 10 и 39 от 2005 г., бр. 37, 59 и 108 от 2006 г., бр. 52 и 59 от 2007 г., бр. 24, 42 и 44 от 2009 г., бр. 97 и 101 от 2010 г., бр. 48 и 62 от 2015 г., бр. 51 и 59 от 2016 г., бр. 97 и 103 от 2017 г., бр. 7, 20 и 106 от 2018 г., бр. 37 и 83 от 2019 г., бр. 13 и 14 от 2020 г., бр. 12 от 2021 г., бр. 25 и 104 от 2022 г. и бр. 84 от 2023 г.).

§ 5. Управителят и другите членове на управителния съвет на Българската народна банка, избрани, съответно назначени, до влизането в сила на този закон, продължават да изпълняват мандата, за който са избрани, съответно назначени.

§ 6. (1) Българската народна банка издава предвидените в този закон наредби до влизането му в сила.

(2) Издадените от Българската народна банка наредби по прилагането на отменения Закон за Българската народна банка запазват действието си, доколкото не противоречат на този закон или на правото на Европейския съюз.

§ 7. В случай че при влизане в сила на този закон за служител на Българската народна банка е налице някое от обстоятелствата по чл. 25, ал. 2, служителят е длъжен в 7-дневен срок да уведоми за това работодателя. Служителят е длъжен в едномесечен срок от подаване на уведомлението да предприеме необходимите действия за отстраняване на несъвместимостта по чл. 25, ал. 2, т. 4 – 11 и да представи доказателства за това пред рабо-

подателя. Ако служителят не предприеме необходимите действия, включително не уведоми работодателя, трудовото правоотношение може да бъде прекратено без предизвестие от страна на работодателя. В случай че е налице обстоятелство по чл. 25, ал. 2, т. 1 – 3, трудовото правоотношение със служител на Българската народна банка се прекратява без предизвестие от страна на работодателя.

§ 8. В едномесечен срок, считано от влизането в сила на този закон, членовете на управителния съвет подават декларации за несъвместимост пред съответния орган на назначаване или избор в съответствие с изискванията на този закон. Член на управителния съвет, който е декларирал наличие на несъвместимост, е длъжен в едномесечен срок от подаването на декларацията да предприеме необходимите действия за отстраняване на несъвместимостта и да представи доказателства за това пред органа по избора или назначаването.

§ 9. Управителният съвет на Българската народна банка със свои решения заделя от годишното превишение на приходите над разходите на банката средства в специално учреден фонд „Увеличение на основния капитал на БНБ“ до достигане на размера на основния капитал, посочен в чл. 8, ал. 1.

§ 10. В Закона за защита на класифицираната информация (обн., ДВ, бр. 45 от 2002 г.; попр., бр. 5 от 2003 г.; изм., бр. 31 от 2003 г., бр. 52, 55 и 89 от 2004 г., бр. 17 и 82 от 2006 г., бр. 46, 57, 95 и 109 от 2007 г., бр. 36, 66, 69 и 109 от 2008 г., бр. 35, 42, 82 и 93 от 2009 г., бр. 16 и 88 от 2010 г., бр. 23, 48 и 80 от 2011 г., бр. 44 и 103 от 2012 г., бр. 52 и 70 от 2013 г., бр. 49 и 53 от 2014 г., бр. 14, 61 и 79 от 2015 г., бр. 28 от 2016 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2016 г. – бр. 49 от 2016 г.; изм., бр. 62, 71 и 81 от 2016 г., бр. 97 и 103 от 2017 г., бр. 7, 17, 44, 77 и 88 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г., бр. 60, 69 и 105 от 2020 г., бр. 80 от 2021 г., бр. 62 от 2022 г. и бр. 84 от 2023 г.) в приложение № 1 към чл. 25, раздел II т. 27 се изменя така:

„27. Информация за производствената технология, както и отделни начини за защита на български лични документи, ценни книжа и други защитавани (от фалшификация) документи, издавани от органите на държавна власт и техните администрации.“

§ 11. В Закона за противодействие на корупцията (обн., ДВ, бр. 84 от 2023 г.) в чл. 98, ал. 1 след думата „Конституцията“ се поставя запетая и съюзът „или“ се заличава, а след думата „банка“ се добавя „или в специален закон“.

§ 12. В Закона за кредитните институции (обн., ДВ, бр. 59 от 2006 г.; изм. бр. 105 от 2006 г., бр. 52, 59 и 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 23, 24, 44, 93 и 95 от 2009 г., бр. 94 и 101 от 2010 г., бр. 77 и 105 от 2011 г., бр. 38 и 44 от 2012 г., бр. 52, 70 и 109 от 2013 г., бр. 22, 27, 35 и 53 от 2014 г., бр. 14, 22, 50, 62 и 94 от 2015 г., бр. 33, 59, 62, 81, 95 и 98 от 2016 г., бр. 63, 97 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 16, 20, 22, 51, 77, 98 и 106 от 2018 г., бр. 37, 42, 83, 94 и 96 от 2019 г., бр. 11, 13, 14, 18 и 64 от 2020 г., бр. 12 и 21 от 2021 г., бр. 25 и 51 от 2022 г. и бр. 65, 66, 84 и 85 от 2023 г.) в чл. 56а, ал. 12 думите „чл. 43, ал. 2, т. 4“ се заменят с „чл. 46, ал. 2, т. 4“.

§ 13. В Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници (обн., ДВ, бр. 62 от 2015 г.; изм., бр. 59 от 2016 г., бр. 85, 91 и 97 от 2017 г., бр. 15, 20 и 106 от 2018 г., бр. 37 от 2019 г., бр. 12 от 2021 г., бр. 25 от 2022 г. и бр. 8 и 85 от 2023 г.) в чл. 134, ал. 3 думите „чл. 59а“ се заменят с „чл. 56“.

§ 14. Законът влиза в сила от датата, посочена в Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България, прието в съответствие с чл. 140, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, и Регламент на Съвета на Европейския съюз, приет в съответствие с чл. 140, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз, с изключение на § 6, ал. 1, § 9 и 11, които влизат в сила от деня на обнародването му.

Преходни и заключителни разпоредби към Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г.

(Обн. – ДВ, бр. 26 от 27 март 2025 г.)

§ 41. Законът влиза в сила от 1 януари 2025 г., с изключение на:

2. параграф 16, т. 1, 4 и 5, § 17, 20, 21, 32 и 33, които влизат в сила три дни след обнародването му в „Държавен вестник“;

Законът е приет от 51-вото Народно събрание на 21 март 2025 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ЗАКОН за лицата, обслужващи кредити, и купувачите на кредити

(Обн. – ДВ, бр. 50 от 20 юни 2025 г.)

Преходни и заключителни разпоредби

§ 10. В Закона за Българската народна банка (обн., ДВ, бр. 13 от 2024 г.; изм., бр. 26 от 2025 г.) в чл. 17 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 26: „26. издава, отказва издаване и отнема лиценз на лица, обслужващи кредити, при условия и по ред, определени със Закона за лицата, обслужващи кредити, и купувачите на кредити, и прилага предвидените в него принудителни административни мерки.“

2. Досегашната т. 26 става т. 27.

3. Досегашната т. 27 става т. 28.

.....

§ 17. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“ с изключение на § 10, който влиза в сила от датата, определена в Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България, прието в съответствие с чл. 140, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз и Регламент на Съвета на Европейския съюз, приет в съответствие с чл. 140, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

ЗАКОН за пазарите на криптоактиви (Обн. – ДВ, бр. 54 от 4 юли 2025 г.)

.....

Преходни и заключителни разпоредби

.....

§ 24. В Закона за Българската народна банка (обн., ДВ, бр. 13 от 2024 г.; изм., бр. 26 от 2025 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 17:

а) създава се нова т. 28:

„28. определя представител на Българската народна банка за участие в надзорния форум по чл. 32, параграф 4, буква „б“ от Регламент (ЕС) 2022/2554 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор и за изменение на регламенти (ЕО) № 1060/2009, (ЕС) № 6 4 8/2 01 2, (ЕС) № 6 0 0/2 014, (ЕС) № 909/2014 и (ЕС) 2016/1011 (ОВ, L 333/1 от 27 декември 2022 г.);“

2. В § 3 от допълнителните разпоредби се създава т. 8:

„8. Регламент (ЕС) 2022/2554 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор и за изменение на регламенти (ЕО) № 1060/2009, (ЕС) № 648/2012, (ЕС) № 6 0 0/2 014, (ЕС) № 9 09/2 014 и (ЕС) 2016/1011 (ОВ, L 333/1 от 27 декември 2022 г.).